

ספק אם נולדה הביצה בערב יו"ט או בליל יו"ט

T. G. Taylor, Scientific American 222:88-95, March 1970, <http://www.skylinecollege.edu/case/biol215/docs/eggshell.pdf>
 Ovulation takes place within six or eight hours after the release of a high level of a hormone produced by the pituitary gland. The release of the hormone is related to the time of onset of darkness, and it normally occurs between midnight and about 8:00 a.m. It follows that the hen always ovulates in daylight. Moreover, since it takes about 24 hours after ovulation to complete the formation of the egg, the egg is also laid during the daylight hours.

א. חידושי הריטב"א מסכת ביצה דף ז עמוד ב

וכתב הריטב"א ז"ל בשם רבו ז"ל דכיון דאילו לא בדק [עיו"ט], כיון שהשכים לא תלינן בלידת לילה דלא שכיחא, שמעינן דנכרי ששלח ביצים לישראל ביום טוב ואינם ניכרים אם היו מהיום או מאתמול שהם מותרין, דבמאי דשכיח טפי תלינן ורוב ביצים דעלמא מן הימים שעברו הם, וכל דפריש מרובא פריש. ולא עוד, אלא אפילו הלך שם ישראל ולקחן מביתו לא אמרינן כדאמרינן בכתובות (ט"ו א') דהיכא דאזלא אידי לגבייהו הוה ליה מחצה על מחצה משום קבוע, דהתם הוא דאיתחזק ודאי פסול ואפילו חד, אבל הכא לא איתחזק בבית הנכרי ביצה שנולדה היום, כי שמא לא נולדה שם, ואם נולדה שמא אכלה קודם לכן. וכן היה הרב ז"ל מורה הלכה למעשה.

ב. ר"ן ביצה ג: בדפי הרי"ף

אימור יצתה רובה וחזרה הואי, וכדרכי יוחנן – ואע"ג דמילתא דלא שכיחא היא, כיון דפשיטא לן דאינה יולדת בלילה תלינן בה.

ג. שו"ת פנים מאירות חלק ב סימן קפד

בספרי פנים מאירות חלק ראשון בשאלה כ"ג בתרנגולת שלא מצאוהו לה לב, וכתבתי במפתחות שהשמיטו המדפיסי "דהא אפילו בדבר שאינו מצוי ולא שכיח אנו תולים כדי להעמיד קבלתינו ובדיקתינו, דאמרינן בפ"ק דביצה בדק בקינה של תרנגולת מערב יום טוב לא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת דאע"ג דבדק יפה יפה דאימר יצא רובא וחזרה, ופירש"י 'אף על גב דמילתא דלא שכיחי היא מגו דפשיטא לן דאין ילדה בלילה תלינן בה'. עכ"ל הרי להדיא דתלינן אפילו במילתא דלא שכיחי כדי שלא יכחיש בדיקתינו את קבלתינו שכל שתשמישו ביום אינו מוליד בלילה. וק"ו בנידן דידן שיש לתלות בדבר המצוי שמסתמא נפל הלב לארץ ואכלתה החתול, כדי שלא יכחיש הבדיקה את קבלתינו, שאי אפשר לשום בעל חי לחיות אפילו רגע אחד בלא לב. "עכ"ל. והנה זכני ה' עוד בשני ראיות ברורות, חדא ריש פ' המפלת דפליגי רבי יהודה ורבנן באיפשר לפתיחת הקבר בלא דם ובפלוגתא דהני תנאי דתניא "קשתה שנים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה, הרי זה ספק לידה ספק זיבה, מביאה קרבן ואינו נאכל. ר' יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. הרי לר' יהושע אליבא דר' יהודה מביא קרבן ונאכל ואף דאיכא למימר כיון דלא חזי דם אין כאן לא לידה ולא זיבה, והאי קרבן מליקת חולין הוא ונבילה הוא, אפ"ה סמכינן אחזקה דאין פתיחת הקבר בלא דם דודאי דם אחר הוי ואנן הוא דלא חזינן דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. א"כ ה"נ דכוותי דאי אפשר לשום בעל חי להחיות אפילו רגע אחת בלא לב, אלא אנן הוא דלא חזינן ומסתמא נפל והחתול אכלתהו..."

ד. ר"ן ביצה ג: בדפי הרי"ף

ומהא משמע דאפילו בדבר שיש לו מתירין דברבנן אזלינן בתר רובא משום דלא איתחזק איסורא. ואע"ג דאמרינן דכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל, שאני הכא דלא איתחזק איסורא.

תומא שחיקא

ה. רבינו יהונתן על הרי"ף מסכת עבודה זרה (לפי דפי הרי"ף) גמרא דף י עמוד ב
 השום שנשחק ונכתש במכתשת שיש בו לחות מרובה והנחש אוהב אותו הלחות הרבה